

v solopetju. Tudi tu opazujemo neko svežost v pripovedovanju, ki kratko, brez zavlačevanja naglaša glavne momente. Konec je pa nesrečen in brezizrazen. Krivda je pač pesnikova. Na tako medle

sklepne besede se ne dá nič zložiti. — Pri vseh teh skladbah moramo pa priznati, da so zložene s popolnim umevanjem glasbene tehnike.

Dr. E. L.

To in ono.

Prešernove slavnosti. Poleg glavne ljubljanske proslave se je slavil Prešernov spomin tudi drugod. Dne 23. grudnia je priredilo „Društvo hrvatskih književnika“ Prešernovo slavnost v avli zagrebškega vseučilišča. Moški zbor „Kola“ je zapel „Liepo našo domovino“, svečanostni govor je govoril društveni predsednik g. Ivan vitez Trnski. Podpredsednik dr. Stjepan pl. Miletić je govoril o Prešernovem življenju, gospod Ignacij Borštnik pa je recitiral odlomek iz „Krsta pri Savici“. Proslavo je završil pevski zbor „Kola“ s pesmijo „Luna sije.“ — V Ljubljani je dne 1. grudnia „Meščanski klub“ priredil prijeten „Prešernov večer“, pri katerem je g. dr. Pavletič govoril o Prešernovih poezijah. — V Pragi so priredili češki in slovenski rodoljubi podoben „večer“ z deklamacijami in petjem. Prolog je zložila Gabrijele Preissová. — Tudi slovenski in hrvaški visokošolci v Gradcu so počastili Prešernov spomin.

Cesar Franc Jožef I. v Gorici. Lani je praznovala goriška dežela veliko slovesnost. S svečanostjo cesarjeve sedemdesetletnice je združila slovesnost štiristoletnice, odkar je pod habsburško vlado. Pred štiristo leti je namreč umrl zadnji goriški grof Leonhard. Dežela je bila brez gospodarja in brez brambe. Beneška ljudovlada je stegala svoje roke po vseh adrijatskih pokrajinah, in bila je velika nevarnost, da se polasti tudi Goriške. Če bi se bilo to zgodilo, bi bili pač Benečani poitalijanili še večji del te dežele, nego se ga je že odslej odtujilo slovenskemu jeziku. Takrat je vladal na nemškem prestolu Habsburžan Maksimilijan I., ki se je polastil l. 1500. goriške grofije in jo združil z drugimi deželami pod habsburškim žezlom, kateremu je zvesta ostala do danes. Cesar Franc Jožef I. je bil v Gorici že pred 18 leti. Takrat se je zlasti s tem priljubil Slovincem, ker je na nekatere okorno v italijanščini sestavljene pozdrave odgovoril slovensko. Letos je prišel vladar v Gorico predpoldne 29. kimavca. Ogromno število ljudstva ga je pozdravljalo, in klanjali so se mu zastopniki vlade, dežele in ljudstva. Popoldne se je razkrila spominska plošča v deželni hiši, vladar si je ogledal sadno razstavo in slovesno otvoril mestno hiralnico; zvečer je bila bakljada in razsvetjava. Dne 30. kimavca se

je cesar odpeljal. Naša podoba na strani 57. nam kaže pozdrav goriških gospô. Ko se je cesar pripeljal, čakalo ga je na Ribjem trgu na krasno prirejene estradi tristo goriških dam, kjer so ga pozdravile in mu poklonile šopek. Fotograf g. Jerkič je vjel ravno trenutek, ko cesar stopa na voz, da se popelje v cerkev sv. Ignacija, kjer ga je čakal kardinal z duhovščino.

„*Glasbena Matica*“ v Ljubljani je priredila grudnia meseca dva lepa koncerta. Prvi 9. grudnia je bil posvečen Prešernovemu spominu. Pel se je slavni Mozartov „Requiem“. Šolski zbor „Glasbene Matice“, pomnožen po oddelku pevskega zbora, je pokazal res lepo spretnost, in štirje solisti gdčna Mira Dev (sopran), gdčna Vanda Radkiewicz (alt), g. Stanislav Orzelski (tenor); in g. Cecil Vašiček (bas) so s svojimi krasnimi glasovi očarali poslušavce — Dne 15. grudnia pa so nastopili sicer le posamezni umetniki, a ti z velikim uspehom. Prvi med njimi je slavljani češki goslar Frančišek Ondříček, ki je že znan po celem glasbenem svetu. Njegova igra je res veličanska v vsakem oziru. Spremljal ga je na klavirju Vilj. Klaseň, ki je tudi sam zaigral z dovršeno tehniko več klavirskih točk. Lirični tenorist slovenske opere g. Orzelski pa je zapel dve Vilharjevi skladbi na Prešernove besede s finim, umetniškim čutom.

† *Janez Vesel.* Dne 10. grudnia je umrl Janez Vesel, dekan v Trnovem pri Ilirski Bistrici. Rojen je bil dne 16. vel. srpana leta 1840. v Mengšu, v mašnika posvečen je bil dne 30. mal. srpana l. 1865. Zložil je mnogo pesmi z imenom Vesnin, najboljšje njegovo delo pa so „Psalmi“. Dobro je preložil več spisov Puškinovih in Lermontovih ter Gogoljevega „Revizorja“, ki so izšli v raznih listih. „Slovenska Matica“ je izdala njegovega „Olikanega Slovenca“. V zadnjih letih se je odtegnil slovstvenemu delovanju in živel zase. Slovstveno gibanje je zlasti v mlajših letih pazno zasledoval in bil navdušen Slovan. Bil je zadnji čas nezadovoljen s slovstvenimi razmerami. Posebno moderne dekadence struje mu niso ugajale. Naj v miru počiva!

Zdeněk Fibich je eden prvih slovanskih glasbenikov. Rojen je bil dne 21. grudnia l. 1850. in bi bil sedaj izpolnil ravno pol veka, da ga ni pobrala pred kratkim nemila smrt. Njegov oče je bil logar

kneza Auersperga v Sebořcích. Gimnazijo je obiskoval na Dunaju, šel pozneje v Prago in v Lipsko ter se posvetil glasbi. Pod vodstvom izbornih učiteljev je proučil klasično in romantično glasbo. Glasbeno obzorje si je še razširil v Parizu in dokončal glasbene nauke v Mannheimu. Ko je stal Smětana na vrhuncu svoje delavnosti, prišel je Fibich k njemu v Prago. Brez stalne službe si je služil kruh s poučevanjem. Prvo večje delo njegovo je opera „Bukovin“, potem je zložil melodram in klasičen kvartet v E-molu. Bil je tudi izvrsten glasben pedagog in je vzgojil lepo število čeških glasbenikov, ki so zdaj v čast njemu in domovini. Napisal je opere: „Blaník“ (1881), „Nevěsta messinská“ (1893), v Wagnerjevem slogu „Bouři“ (1894), „Hedy“ (1895) in „Šarka“ ter veliko melodramsko trilogijo „Hippodamia“. Posebno izrazite so njegove simfonične pesmi; znal je uporabiti orkester za plastično slikanje. „Zaboj, Slavoj a Luděk“, „Toman a lesní panna“ in „Othello“ pričajo o tem. Sloveče so njegove ciklične skladbe in ouerture. V Ljubljani se je z velikim odobravanjem sprejela njegova „Pomladna romanca“. Bil je prvi člen „Češke akademije“ in izpraševatelj za kontrapunkt pri državnih izpitih za glasbo. Ko je učil pevce svojo opero „Pad Arkuna“, se je prehladil in vsled tega umrl dné 15. vinotoka.

Nestor čeških pisateljev *dr. Jan Melichar* je praznoval dné 15. listopada tiho in skromno svoj devetdeseti rojstni dan. Rodil se je dné 15. listopada l. 1810. v Skučí. Po dovršenih šolah je bil zdravnik v Chrudimu, v Slanem in v Skučí, l. 1856. pa se je stalno naselil v Křižanovu na Moravi. Za časa narodnega probujenja se je sestajal v Pragi s Tylom, Filipkom in Rubešem. Melichar je v tej dobi napisal nekaj glediških iger, v raznih listih pa je priobčeval ocene, razprave in članke. Mlajši rod je sicer že precej pozabil teh del, a zdaj ob njegovi devetdesetletnici se zopet toplo spominja njegovih spisov.

Svetovni jezik. Francozi žalujejo, da francoski jezik zdaj izgublja vpliv in ozemlje. V 15. stoletju je govorilo francoski jezik 10 milijonov ljudi, v 14. stoletju 14 milijonov, v 17. stoletju 20 milijonov, v 18. stoletju 31 milijonov in v 19. stoletju celo 64 milijonov ljudi. Odslej pa ta vpliv pada v primeri z drugimi jeziki. Nemški jezik je govorilo v

16. stoletju 10 milijonov ljudi, ruski le 3 milijoni, španski pa 8½ milijona. V 18. stoletju je pa govorilo v nemškem jeziku 30 milijonov, v ruskem že 31 milijonov, v španskem 26 milijonov. Italijansko je govorilo v 16. stoletju 9½ in v 18. stoletju 15 milijonov ljudi.

Po napoleonskih vojskah so pa vstali posamezni narodi, in začel se je prevrat tudi v jezikih. Veliki narodi hočejo z vso silo zatreti jezike manjših narodov in se razširiti. Angleži so dosegli toliko, da zdaj na celem svetu govori že 116 milijonov ljudi v njihovem jeziku. Rusi so se razmnožili na 85 milijonov, Nemci skoro na 80 milijonov, francosko pa govori zdaj le 58 milijonov ljudi, italijansko 34 milijonov in špansko 44 milijonov. Z največjo silo se širita zdaj nemščina in ruščina.

Najmanjša knjiga. Najmanjša knjiga po obliki je francosko-angleški in angleško-francoski slovar, ki ga je izdal F. E. A. Gask v obliki privezka. Ta slovar meri na višino 28 mm, na širjavo pa 21 mm ter ima 572 strani. Ne gledé na to malo obliko ima slovar vsekakole okoli 50.000 francoskih in toliko angleških besed, ali vsega skupaj s pojasnili vred do 400.000 besed. K slovarju je pridejan obodek iz kovine, v katerem se nahaja povekševalno steklo, brez katerega ni moči čitati slovarja. Cena slovarju 2 franka.

Podoba na str. 3. nam kaže *dr. Frančiška Lampeta* v najlepši, skoro še mladeniški dobi, starega 28 do 30 let. Njegov rokopis str. 6 in 7. je pa posnetek še ne priobčenega članka. Namenil ga je bil že pred leti za platnice, a ga je založil in ga ni dokončal. V mlajših letih je bila njegova pisava bolj podolgasta in večja, pozneje je bila bolj okrogla in drobna. Naš rokopis je nekoliko zmanjšán.

Cerkev „dei Frari“ v Benetkah, iz katere smo priložili danes barvano sliko, je ena najlepših v benečansko-gotičnem slogu zidanih stavb. Sezidana od l. 1330. do 1417., je jako bogato okrašena s spomeniki. V nji je pokopanih mnogo slavni Benčanov, katerih ponosni nagrobniki se vrsté ob stenah drug za drugim. Poleg cerkve je samostan s starim benečanskim državnim arhivom, ki je eden največjih in najznamenitejših na svetu.

